

Instrumenty finansowe przedsiębiorstw niefinansowych w 2020 roku

18.11.2021 r.

95,0%

ogółu badanych wykazało instrumenty finansowe w aktywach w 2020 r.

W badaniu uczestniczyło 2 279 podmiotów. Instrumenty finansowe w aktywach wykazały 2 164 przedsiębiorstwa na kwotę 603,8 mld zł. W pasywach instrumenty finansowe wykazało 2 011 przedsiębiorstw na kwotę 578,6 mld zł. Instrumenty pochodne w aktywach i pasywach zostały wykazane odpowiednio przez 332 i 405 podmiotów, a wartość tych instrumentów wyniosła 9,1 mld zł i 12,0 mld zł.

Tablica 1. Instrumenty finansowe i pochodne według statusu organizacyjnego przedsiębiorstw

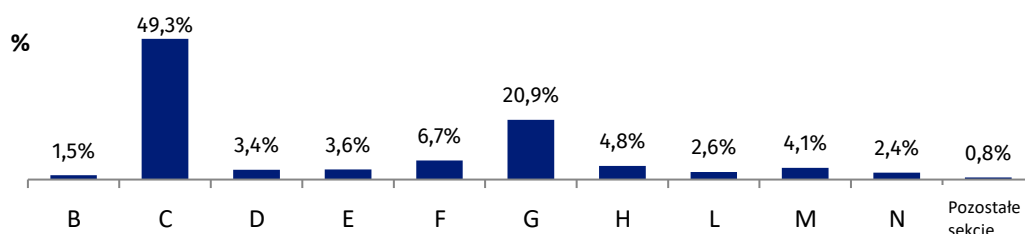
WYSZCZEGÓLNIENIE	Przedsiębiorstwa działające samodzielnie	Jednostki dominujące w grupach kapitałowych	Jednostki podporządkowane w grupie kapitałowej	Jednostki dominujące i podporządkowane w grupach kapitałowych
	w mln zł			
Instrumenty finansowe - aktywa	29 865,3	327 812,1	77 599,0	168 493,5
Instrumenty finansowe - pasywa	34 692,4	236 862,6	87 432,6	219 645,1
Instrumenty pochodne - aktywa	356,9	4 792,4	3 183,4	797,9
Instrumenty pochodne - pasywa	768,5	5 591,7	4 464,9	1 126,7

Podstawowe informacje na temat badanych przedsiębiorstw

W niniejszej informacji przedstawiono wyniki badania przedsiębiorstw niefinansowych, które w 2020 r. wykazały w bilansach instrumenty finansowe¹. Wśród badanych przedsiębiorstw zdecydowaną większość, czyli 90,9%, stanowiły podmioty należące do sektora prywatnego. Udział przedsiębiorstw należących do sektora publicznego wyniósł 9,1%.

W badaniu uczestniczyło 2 279 podmiotów, w tym 2071 to jednostki z sektora prywatnego

Wykres 1. Badane przedsiębiorstwa niefinansowe według sekcji PKD

Badane podmioty niefinansowe działające w sekcjach PKD 2007: B – Górnictwo i wydobywanie, C – Przetwórstwo przemysłowe, D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę, E – Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami, rekultywacja, F – Budownictwo, G – Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, motocykli, H – Transport i gospodarka magazynowa, L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości, M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca, oraz pozostałe sekcje.

¹ Do badania wytypowano 2 418 przedsiębiorstw. Wybrane zostały podmioty, które przynajmniej w jednym z kwartałów 2020 r. w sprawozdaniu „RF-01 Kwartałne statystyczne sprawozdanie o aktywach i pasywach finansowych” wykazały obecność wybranych instrumentów finansowych (instrumenty pochodne, dłużne papiery wartościowe, udziały w funduszach wspólnego inwestowania, udziałowe instrumenty kapitałowe). Uwzględniono również podmioty, które uczestniczyły w poprzedniej edycji badania i wykazały wtedy badane instrumenty finansowe.

Tablica 2. Badane przedsiębiorstwa niefinansowe według formy prawnej oraz sektora własności

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Przedsiębiorstwa działające samodzielnie	Jednostki dominujące w grupach kapitałowych	Jednostki podporządkowane w grupach kapitałowych	Jednostki dominujące i podporządkowane w grupach kapitałowych
Sektor publiczny	208	103	43	31	31
Sektor prywatny	2 071	739	349	665	318
Spółki akcyjne	722	173	235	144	170
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	1 329	496	142	519	172
Spółki jawne	65	60	3	2	-
Spółki komandytowe	106	64	7	28	7
Spółki komandytowo-akcyjne	7	4	2	1	-
Spółdzielnie	42	41	1	-	-
Pozostałe	8	4	2	2	-

Tablica 3. Charakterystyka badanych przedsiębiorstw niefinansowych

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Przedsiębiorstwa działające samodzielnie	Jednostki dominujące w grupach kapitałowych	Jednostki podporządkowane w grupie kapitałowej	Jednostki dominujące i podporządkowane w grupach kapitałowych
Liczba przedsiębiorstw ogółem	2 279	842	392	696	349
Przedsiębiorstwa o liczbie pracujących ≤249	1 145	604	166	311	122
Przedsiębiorstwa o liczbie pracujących >249	1 044	238	226	385	227
Liczba przedsiębiorstw notowanych na rynku regulowanym	136	16	85	4	31
Zatrudnienie w tys. osób	1 856,6	259,4	672,3	449,8	475,1

Przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 249 osób stanowiły 45,8% ogółu badanych podmiotów

Instrumenty finansowe, w tym instrumenty pochodne badanych przedsiębiorstw²

a. Instrumenty finansowe

Instrumenty finansowe wykazane zostały przez 2 270 podmiotów. W aktywach instrumenty finansowe pokazały 2164 przedsiębiorstwa, wartość tych instrumentów wyniosła 603,8 mld zł, a w pasywach 2 011 podmiotów wykazało instrumenty finansowe o wartości 578,6 mld zł.

² Prezentowane dane dotyczą osobno traktowanych jednostek gospodarczych.

Tablica 4. Wartość instrumentów finansowych według statusu organizacyjnego przedsiębiorstw

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba przedsiębiorstw	Wartość
		w mln zł
Instrumenty finansowe – aktywa ogółem, z tego:	2 164	603 769,8
przedsiębiorstwa działające samodzielnie	783	29 865,3
jednostki dominujące w grupach kapitałowych	385	327 812,1
jednostki podporządkowane w grupach kapitałowych	650	77 599,0
jednostki dominujące i podporządkowane w grupach kapitałowych	346	168 493,5
Instrumenty finansowe – pasywa ogółem, z tego:	2 011	578 632,7
przedsiębiorstwa działające samodzielnie	738	34 692,4
jednostki dominujące w grupach kapitałowych	360	236 862,6
jednostki podporządkowane w grupach kapitałowych	600	87 432,6
jednostki dominujące i podporządkowane w grupach kapitałowych	313	219 645,1

Jednostki dominujące w grupach kapitałowych wykazały największą wartość instrumentów finansowych w aktywach – 327,8 mld zł

Jednostki dominujące w grupach kapitałowych wykazały największą wartość instrumentów finansowych w pasywach – 236,9 mld zł

Po stronie aktywów największe udziały instrumentów finansowych należały do kategorii „instrumenty dłużne” – 67,4% wartości oraz „udziałowe instrumenty kapitałowe” – 31,1%. W przedsiębiorstwach działających samodzielnie wartość instrumentów finansowych w aktywach wyniosła 29,9 mld zł, w tym największe udziały należały do kategorii: „instrumenty dłużne” – 71,5%. W jednostkach dominujących w grupach kapitałowych instrumenty finansowe w aktywach wyniosły 327,8 mld zł, w tym 64,3% stanowiła kategoria „instrumenty dłużne”, a 34,3% „udziałowe instrumenty kapitałowe”. W jednostkach podporządkowanych w grupach kapitałowych oraz jednostkach dominujących i podporządkowanych w grupach kapitałowych instrumenty finansowe w aktywach wyniosły odpowiednio 77,6 mld zł oraz 168,5 mld zł, w tym największy udział miały „instrumenty dłużne” – odpowiednio 80,3% oraz 66,8%.

Po stronie pasywów największe udziały instrumentów finansowych należały do kategorii „kredyty i pożyczki do spłaty” – 47,3% wartości oraz „zobowiązania z tytułu emisji własnych obligacji” – 21,6%. W przedsiębiorstwach działających samodzielnie wartość instrumentów finansowych w pasywach wyniosła 34,7 mld zł, z największym udziałem w kategorii „kredyty i pożyczki do spłaty” – 57,6%. W jednostkach dominujących w grupach kapitałowych instrumenty finansowe w pasywach wyniosły 236,9 mld zł, w tym 40,2% to kategoria – „zobowiązania z tytułu emisji własnych obligacji”. Podobnie w jednostkach dominujących i jednocześnie podporządkowanych oraz jednostkach podporządkowanych w grupach kapitałowych wartość instrumentów finansowych w pasywach wyniosła odpowiednio 219,6 mld zł i 87,4 mld zł, w tym największy udział to kategoria „kredyty i pożyczki do spłaty” – odpowiednio 57,1% i 46,8%.

Tablica 5. Instrumenty finansowe według rodzajów

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Przedsiębiorstwa działające samodzielnie	Jednostki dominujące w grupach kapitałowych	Jednostki podporządkowane w grupie kapitałowej	Jednostki dominujące i podporządkowane w grupach kapitałowych
	w mln zł				
Instrumenty finansowe – aktywa, z tego:	603 769,8	29 865,3	327 812,1	77 599	168 493,5
udziałowe instrumenty kapitałowe, z tego:	187 721,3	8 145,0	112 340,8	12 126,5	55 109,0
udziały i akcje nienotowane	151 408,5	6 876,4	83 570,1	11 358,8	49 603,1
akcje notowane	15 075,2	348,3	14 148,1	274,7	304,1
certyfikaty inwestycyjne	5 053,4	399,6	4 504,5	# ³	#
jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych	1 826,7	427,1	1 133,1	#	#
pozostałe udziałowe instrumenty kapitałowe	14 357,6	93,6	8 985,0	286,0	4 992,9
instrumenty dłużne, w tym:	406 917,9	21 363,3	210 678,9	62 289,2	112 586,5
depozyty i lokaty	104 237,0	10 734,8	45 616,8	25 324,7	22 560,7
obligacje	26 525,4	766,1	23 573,4	1 151,9	1 034,0
weksle	1 119,8	66,9	1,5	622,8	428,6
pożyczki udzielone	166 990,8	2 624,3	108 364,7	8 911,1	47 090,8
należności z tytułu dostaw i usług	82 467,8	5 578,6	26 452,2	18 446,0	31 991,0
należności cash pooling	19 046,7	1 233,5	2 601,5	7 653,6	7 558,1
pozostałe instrumenty dłużne	6 530,4	359,2	4 068,7	179,0	1 923,5
instrumenty pochodne, w tym:	9 130,6	356,9	4 792,4	3 183,4	797,9
instrumenty wbudowane i zabezpieczające	3 794,6	145,8	1 358,0	1 628,1	662,6
Instrumenty finansowe – pasywa, z tego:	578 632,7	34 692,4	236 862,6	87 432,6	219 645,1
kredyty i pożyczki do spłaty	273 535,7	19 997,3	87 111,4	40 938,2	125 488,8
leasing finansowy	30 193,5	2 119,9	9 813,1	5 730,0	12 530,5
zobowiązania z tytułu emisji własnych obligacji	124 710,1	3 202,4	95 189,3	5 294,6	21 023,9
zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych, w tym:	11 951,8	768,5	5 591,7	4 464,9	1 126,6
instrumenty wbudowane i zabezpieczające	6 098,6	300,7	2 292,5	2 966,3	539,1
zobowiązania z tytułu dostaw i usług	99 633,6	6 819,0	23 034,1	25 081,0	44 699,6
zobowiązania cash pooling	15 546,4	172,6	5 164,0	4 194,0	6 015,9
pozostałe zobowiązania z tytułu instrumentów finansowych	23 061,6	1 612,8	10 959,0	1 729,9	8 759,8

³ Dane ukryte ze względu na tajemnicę statystyczną

b. Instrumenty pochodne

Instrumenty pochodne wykazane zostały przez 555 podmiotów. W aktywach instrumenty pochodne ujawniły 332 przedsiębiorstwa, a wartość tych instrumentów wyniosła 9,1 mld zł. W pasywach 405 podmiotów wykazało instrumenty pochodne o wartości 12,0 mld zł.

Tablica 6. Wartość instrumentów pochodnych według statusu organizacyjnego przedsiębiorstw

WYSZCZEGÓLNIENIE	liczba przedsiębiorstw	Wartość
		w mln zł
Instrumenty pochodne – aktywa ogółem, z tego:	332	9 130,6
przedsiębiorstwa działające samodzielnie	60	356,9
jednostki dominujące w grupach kapitałowych	53	4 792,4
jednostki podporządkowane w grupach kapitałowych	163	3 183,4
jednostki dominujące i podporządkowane w grupach kapitałowych	56	797,9
Instrumenty pochodne – pasywa ogółem, z tego:	405	11 951,8
przedsiębiorstwa działające samodzielnie	77	768,5
jednostki dominujące w grupach kapitałowych	70	5 591,7
jednostki podporządkowane w grupach kapitałowych	181	4 464,9
jednostki dominujące i podporządkowane w grupach kapitałowych	77	1 126,6

Jednostki dominujące w grupach kapitałowych wykazały największą wartość instrumentów pochodnych w aktywach i w pasywach, odpowiednio: 4,8 mld zł oraz 5,6 mld zł

W przedsiębiorstwach działających samodzielnie wartość instrumentów pochodnych wykazanych po stronie aktywów osiągnęła 0,4 mld zł, w tym kontrakty *forward* stanowiły 81,2% tej wartości. W jednostkach dominujących w grupach kapitałowych wartość instrumentów pochodnych wykazanych w aktywach wyniosła 4,8 mld zł, z największym udziałem kontraktów *forward* – 26,4% oraz *opcji* – 22,3%. Instrumenty pochodne w aktywach jednostek podporządkowanych w grupach kapitałowych wyniosły 3,2 mld zł, z udziałem kontraktów *forward* wynoszącym 84,0%. W jednostkach dominujących i jednocześnie podporządkowanych w grupach kapitałowych instrumenty pochodne w aktywach wyniosły 0,8 mld zł, w tym największy udział miały kontrakty *forward* – 64,9%.

Wartość instrumentów pochodnych w pasywach analizowanych przedsiębiorstw wyniosła 12,0 mld zł, z najwyższym udziałem kontraktów *forward* – 54,0%. W jednostkach podporządkowanych w grupach kapitałowych instrumenty pochodne po stronie pasywów osiągnęły wartość 4,5 mld zł, w tym najwięcej, bo 75,6% stanowiły kontrakty *forward*. Instrumenty pochodne w pasywach jednostek dominujących w grupach kapitałowych zanotowano w kwocie 5,6 mld zł, a najwyższy udział miały kontrakty *forward* – 32,3% oraz *opcje* – 25,2%. Wartość instrumentów pochodnych w pasywach jednostek dominujących i jednocześnie podporządkowanych w grupach kapitałowych wyniosła 1,1 mld zł z najwyższymi udziałami kontraktów *forward* – 52,7% oraz *swap* – 29,1%. W przedsiębiorstwach działających samodzielnie wartość instrumentów pochodnych w pasywach wyniosła 0,8 mld zł, w tym kontrakty *forward* stanowiły 88,5%.

Tablica 7. Instrumenty pochodne według rodzajów

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Przedsiębiorstwa działające samodzielnie	Jednostki dominujące w grupach kapitałowych	Jednostki podporządkowane w grupie kapitałowej	Jednostki dominujące i podporządkowane w grupach kapitałowych
	w mln zł				
Instrumenty pochodne – aktywa ogółem, z tego:	9 130,6	356,9	4 792,4	3 183,4	797,9
kontrakty <i>forward</i>	4 748,7	290,0	1 266,9	2 674,3	517,6
kontrakty <i>futures</i>	1 451,3	6,2	979,9	371,0	94,1
opcje	1 172,1	21,2	1 067,6	69,6	13,7
kontrakty <i>swap</i> , w tym:	658,6	25,1	435,0	33,3	165,1
CIRS	209,9	14,7	68,2	-	127,0
pozostałe instrumenty pochodne	1 099,9	14,5	1 043,0	35,1	7,3
Instrumenty pochodne – pasywa ogółem, z tego:	11 951,8	768,5	5 591,7	4 464,9	1 126,6
kontrakty <i>forward</i>	6 457,4	680,4	1 806,4	3 377,5	593,2
kontrakty <i>futures</i>	951,7	-	#	#	55,3
opcje	1 677,4	37,1	#	#	95,5
kontrakty <i>swap</i> , w tym:	1 381,1	35,3	929,0	89,4	327,3
CIRS	370,5	0,2	325,7	3,7	40,9
pozostałe instrumenty pochodne	1 484,1	15,7	1 383,4	29,7	55,3

Kontrakty *forward* odpowiadały za 52,0% wartości wszystkich instrumentów pochodnych wykazanych po stronie aktywów oraz za 54,0% wartości instrumentów pochodnych wykazanych po stronie pasywów

Transakcje na instrumenty pochodne, zawarte w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 r., wykazało 675 przedsiębiorstw. Podmioty te zawarły 207,8 tys. transakcji na instrumenty pochodne. Wartość tych transakcji wyniosła 314,4 mld zł⁴.

Wpływ pandemii Covid-19 na decyzje badanych przedsiębiorstw w 2020 r.

Spośród 2 279 badanych podmiotów, 396 przedsiębiorstw (tj. 17,4%) zadeklarowało, że w związku z efektami pandemii Covid-19 podjęło decyzje o wykorzystaniu dodatkowego finansowania. W przypadku 210 podmiotów chodziło o finansowanie krótkoterminowe, w przypadku 59 podmiotów finansowanie długoterminowe, a w przypadku 127 podmiotów finansowanie zarówno krótko jak i długoterminowe.

Pośród przedsiębiorstw działających samodzielnie, wykorzystanie dodatkowego finansowania zadeklarowało 176 podmiotów (tj. 20,9% wszystkich podmiotów zaliczanych do tej grupy), z największym udziałem finansowania krótkoterminowego (77 przedsiębiorstw). Wśród podmiotów dominujących w grupach kapitałowych, dodatkowe finansowanie zadeklarowały 92 podmioty (tj. 23,5%), z największym udziałem finansowania krótkoterminowego (56 podmiotów). Wykorzystanie dodatkowego finansowania wśród jednostek podporządkowanych oraz dominujących i podporządkowanych w grupach kapitałowych zadeklarowało kolejno 88 podmiotów (12,6% ogólnej liczby podmiotów zaliczanej do tej kategorii) oraz 40 podmiotów (11,5%). W obu przypadkach dominujący udział miało finansowanie krótkoterminowe, którego wykorzystanie zadeklarowały odpowiednio 55 i 22 podmioty.

⁴ Dane niskiej precyzji

Tablica 8. Czy w związku z efektami pandemii Covid-19 podjęto w Państwa przedsiębiorstwie decyzje o dodatkowym finansowaniu w 2020 r.?

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przedsiębiorstwa	Czy w związku z efektami pandemii Covid-19 podjęto w Państwa przedsiębiorstwie decyzje o dodatkowym finansowaniu w 2020 r.?			
		Nie	Tak, dodatkowe finansowanie krótkoterminowe	Tak, dodatkowe finansowanie długoterminowe	Tak, dodatkowe finansowanie krótko- i długoterminowe
Przedsiębiorstwa ogółem, z tego:	2279	1883	210	59	127
Przedsiębiorstwa działające samodzielnie, z tego:	842	666	77	31	68
o liczbie pracujących ≤249	605	450	62	28	65
o liczbie pracujących >249	237	216	15	3	3
Jednostki dominujące w grupach kapitałowych, z tego:	392	300	56	10	26
o liczbie pracujących ≤249	120	84	19	4	13
o liczbie pracujących >249	272	216	37	6	13
Jednostki podporządkowane w grupach kapitałowych, z tego:	696	608	55	11	22
o liczbie pracujących ≤249	312	266	25	7	14
o liczbie pracujących >249	384	342	30	4	8
Jednostki dominujące i podporządkowane w grupach kapitałowych, z tego:	349	309	22	7	11
o liczbie pracujących ≤249	93	80	5	2	6
o liczbie pracujących >249	256	229	17	5	5

Podmioty działające samodzielnie stanowiły 44,4% wszystkich podmiotów, które podjęły decyzje o wykorzystaniu dodatkowego finansowania w związku z pandemią Covid-19 w 2020 r.

Spośród 2 279 badanych przedsiębiorstw, 164 podmioty (tj. 7,2% ogólnej liczby) zadeklarowały dodatkowe zastosowanie bądź zwiększenie skali wykorzystania instrumentów pochodnych w 2020 r. w związku z efektami pandemii Covid-19. Z tej liczby, 129 podmiotów określiło dodatkowe zastosowanie lub zwiększenie skali wykorzystania instrumentów pochodnych spowodowane pandemią Covid-19 jako „nieznaczne”, a 35 podmiotów jako „istotne”.

Wśród podmiotów działających samodzielnie, wpływ pandemii Covid-19 na zwiększenie wykorzystania instrumentów pochodnych dotyczył 8,8% przedsiębiorstw zaliczanych do tej grupy (74 podmioty). Dla podmiotów dominujących w grupach kapitałowych ten odsetek był najwyższy i wyniósł 9,7% (38 podmiotów). Wśród podmiotów podporządkowanych oraz dominujących i podporządkowanych w grupach kapitałowych odsetek przedsiębiorstw, które wykazały zwiększenie wykorzystania lub dodatkowe zastosowanie instrumentów pochodnych był niższy i wyniósł odpowiednio 5,0% i 4,9% (35 i 17 przedsiębiorstw).

Tablica 9. Czy w związku z efektami pandemii Covid-19 podjęto w Państwa przedsiębiorstwie decyzje o dodatkowym zastosowaniu bądź zwiększeniu skali wykorzystania instrumentów pochodnych w 2020 r.?

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przedsiębiorstwa	Czy w związku z efektami pandemii Covid-19 podjęto w Państwa przedsiębiorstwie decyzje o dodatkowym zastosowaniu bądź zwiększeniu skali wykorzystania instrumentów pochodnych w 2020 r.?		
		Nie	Nieznacznie	Tak, istotnie
Przedsiębiorstwa ogółem, z tego:	2 279	2 115	129	35
Przedsiębiorstwa działające samodzielnie, z tego:	842	768	53	21
o liczbie pracujących ≤249	605	548	43	14
o liczbie pracujących >249	237	220	10	7
Jednostki dominujące w grupach kapitałowych, z tego:	392	354	28	10
o liczbie pracujących ≤249	120	104	9	7
o liczbie pracujących >249	272	250	19	3
Jednostki podporządkowane w grupach kapitałowych, z tego:	696	661	33	2
o liczbie pracujących ≤249	312	295	16	1
o liczbie pracujących >249	384	366	17	1
Jednostki dominujące i podporządkowane w grupach kapitałowych, z tego:	349	332	15	2
o liczbie pracujących ≤249	93	90	3	-
o liczbie pracujących >249	256	242	12	2

Szczegółowe dane z wynikami badania zamieszczono w załączniku do Informacji sygnałnej w Tabl. 1-32.

W przypadku cytowania danych Głównego Urzędu Statystycznego prosimy o zamieszczenie informacji: „Źródło danych GUS”, a w przypadku publikowania obliczeń dokonanych na danych opublikowanych przez GUS prosimy o zamieszczenie informacji: „Opracowanie własne na podstawie danych GUS”.

Opracowanie merytoryczne:

**Departament Studiów Makroekonomicznych
i Finansów**

Dyrektor Mirosław Błażej

Tel: 22 608 37 73

Rozpowszechnianie:

Rzecznik Prasowy Prezesa GUS

Karolina Banaszek

Tel: 695 255 011

Wydział Współpracy z Mediami

Tel: 22 608 34 91, 22 608 38 04

e-mail: obslugaprasowa@stat.gov.pl

www.stat.gov.pl

[@GUS_STAT](https://twitter.com/GUS_STAT)

[@GlownyUrzadStatystyczny](https://www.facebook.com/GlownyUrzadStatystyczny)

Powiązane opracowania

[Wyspecjalizowane segmenty rynku finansowego](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[Instrument finansowy](#)

[Instrument pochodny](#)